

CORAL A LLUÍS COMPANYS PER A MOLTES VEUS

A Maria Companys de Gally.

He lives, he wakes —'t is Death is dead, not he...

Shelley

El poeta

Descalç vas ascendint per ta mort d'alta espiga,
oh pare de llorer sempre d'esquena al mur
i de cara a una pàtria que a sa súplica et lliga!
El teu nom rima amb anys i ta sang amb futur.
Ja neixes de ta glòria, doll ardent del teu mite,
apitrada d'escuma sobre els esculls d'ahir,
veritat de la terra amb estrelles escrita,
espetec de bandera en el somni a tot dir...

Les coèfores

(—Mans obertes al vent! Oh, l'ofrena i el Cant a les ares
de l'alba!
Oh pluges, oh núbils de sina d'argent i cabells de cristall,
filles clares del verb que us deslliga a les eres del cel:
marxeu al davant de nosaltres, guieu les Errants incansa-
bles

a través de l'oneig d'alts herbatges que esperen l'assot de
la llum,
a través dels murmuris del temps a l'oïda de sorra del mar,
enllà del dolor sense boca i la joia de llavi infinit...
Oh lleugeres! Baixeu, oh guerrereres esveltes de llances
iguals!
Que xiulin les frondes al cor del llenguatge, oh esperit
de l'exili!
Oh cohorts transparents, oh dansaires, Semíramis blaves
dels aires:
ensorreu-vos al flanc de l'argila on bateguen les flores dels
somniais,
nodriu les grans deus on ja puguen records com a un pit la
llet nova.

Baixeu,
vives Aigües!, a néixer a l'amor fluvial d'una terra d'abril.
Baixeu,
oh Rius seminals sempre en marxa!, a donar una remor
d'àngels verds
a la nit que sanglota muntanyes...)

El poeta

No ressona ta mort, sinó el bes que a la terra
donà ta boca pòstuma, com un dolç virolai
en resposta al redoble del timbal de la guerra,

Et volten invisibles sardanes de ginesta,
hi ha un anhel de planúria en ton gest cereal.
La sagnant oreneta del teu pit es desclava,
d'una altra primavera voladora sement.
Ton missatge roman a l'erola més blava.
¿Sents com forja, en la nit, ta lluminosa gent?
No són d'aquells que ploren pàtria rica i plena
d'un satisfet ahir de sostre i cel segurs:
apressen l'esperança en la fosca carena
on l'acte alça els seus torsos —oh els abruptes déus nus!—,
on el teu esperit secretament alena...

Les coèfores

(—Ni planys ni sanglots per a tu, sinó els vastos i fèrtils
records!
Com l'ocell migrador que no es perd en el cel ni en la
criada del vent,
perquè va dels efímers adéus al tumult d'arribada i sojorn,
tot imatge i instint en son vol dreturer,
així el nostre cant: no les ales del somni! —el pes últim de
l'au,
en la terra, en la branca o en el sostre,
i la gorja on reflen els símbols que els ulls fan visibles,
oh Música!,
els sons que ultrapassen l'estiu destructor i l'hivern fe-
cundat

per a fer-se, en el temps, alta fita del cor, temple al sol,
plenamar.
Ni planys ni sanglots per a tu, ans l'ofrena real de les gar-
bes de l'ànima
damunt la gran oda on davalla el silenci.)

El poeta

Tornes i tornaràs, oh ràfega insurrecta,
oh remor advertícia de pètals minerals!
Vas naixent i passant, en l'hora que no es flecta,
per octubres i reixes i arades i destrals,
pel soldat que morí i la verge que dansa,
per la joia de l'aigua amb cintura d'abril,
per la mare de roca que amb campanes avança,
pel teu somrís invicte de llampec i pistils.
Entre el nord pastoral i el sud de tarongina,
latitud irredempta, longitud de lament,
tu ens vetlles el bressol que el futur il·lumina,
ran del qual s'agenolla la catalana gent.

Les coèfores

(—Aquí estem per a tu, en un indret no sabut i fragant,
fora temps
i dins l'àmbit d'un temps que defensa la força més pura
que ens crea,

oh gran voluntari joiós de ta mort, oh soldat de la vida
que ultrapasses caiguda, clarins i estendards
cap a l'arc dels teus braços, que estens com un crit!
Aquí, on la fosca no cau, la preguera no plora al costat
dels xiprers
i els ulls no interroguen els astres vesprals de l'angoixa,
allarguem, en el vent, per a tu, la rosella i l'estel en la falç.
Nosaltres i el vent! I els records, per damunt dels vivents
i dels morts,
com embosta d'arc iris i d'humus,
com el corn de la vall que desferma dels cims les immòbils
allaus,
o bé en les columnes de sílex el ritu de l'heura.
Els records en el vent, les ofrenes cabdals com ramells
coral·lins
a les ribes natals, a la platja de l'ànima...
S'aixeca el sagrat fumerol:

visions entre foscos menhirs!)

.....

El poeta

Lluís de Catalunya, ànima d'ombra encesa
des del puig de la infàmia fins a l'eternitat:
a un cantó dus un aire de gesta i Marsellesa,
a l'altre marxa l'himne de la ira i del blat,

i, estesa a ton anhel, la pàtria fermada,
amb mig rostre de pedra i mig rostre de cel,
i en ses estranyes l'eco d'una semença alada
que li somou l'espera de llargades de gel.
Tu volgueres ben plena la seva sina agrària
i que tingués als llavis rialles fluvials.
Però el temps la corona d'espina i alimària
i el mar no pot donar-li rapsòdies de pals.
Infesten sos camins els llops de la penúria.
Ens la fa més profunda el dolor dels adéus.
Amb sos sanglots a l'ombra, perduda la cantúria,
secretament ablama la torxa dels relleus.
Aquells que la lligaren a un sinistre retaule
de guitarres de plom i furiosos braus,
no pogueren robar-li la invencible paraula
que travessa la història amb brums de frondes i aus,
la paraula immortal que als teus llavis fulgura,
invisible pilastra que, enmig de l'enderroc,
en la nit, el gran temple radiant prefigura.
Car, tant com la tenebra, es repeteix el foc!

Les coèfores

(—Visions! Oh cimals visions de la pàtria,
totals i completes talment el clar escut que forjà el déu
obscur
per a l'alt adalil de l'homèrica gesta,

o com les del bard que plorà sota l'astre, els lilàs i l'ocell:
d'aquell qui ens empeny i somia en la plana solar del seu
cor,
sigueu els hoplites feixucs de sa vasta enyorança!)

El poeta

Amb el mot llibertat vas per l'herba adormida,
poses un puny de pètals al més indigne jou
i obres places de clams a la ciutat que oblida
la dríada i el bou.
Caus de ta sang a l'aire i voles dins la terra,
hoste vertiginós que passes i romans
talment un àngel-riu que amb el seu pur feix erra,
decantat a ses pròpies fondàries bategants.
De la pàtria aixeques els àmbits de corolla
amb ta llum combatent—
coneixença en el somni que, eixamplant-se, s'immola
entre el mutable jaç i l'ull del firmament.

Les coèfores

(—Les figures i els anys, oh el forjat del país en l'escut
que et duem,
perfet en son cicle que el somni envaeix i el real il·lumina:
la mar, a la dreta, joiosa de proes, i els auris sorrals

amb ombres mesclades de déus i gavines,
i enllà, terra endins, els pujols olorosos, 'jaguts com
amants
entre els braços ombrívols dels boscos,
sota albes que s'alcen com joves veremes enmig de pallers.
I els dies de sangs i de sabes entorn de les joves banderes,
i les urbs aixecant en sopols vers les aures l'infant de llur
joia,
i les eines entrant a les lleis,
i les ombres besant teranyines i altars entre drings de
balances;
i després, simulacres de guerra: els voltors i la sínia roja,
i els fills atziacs, a l'esquerra, innumbrables, pels sòrdids
arenys,
en els camps del vent i la ira on comença l'Exili,
i al centre, en el bronze més dur, ta caiguda de tronc
luminós,
sota el xiscle de l'àguila...)

El poeta

Avances amb el mot que el vent diu a la fulla,
el mot que ve del llamp i acaba en el colom.
Enmig d'un gran silenci de terra que es despulla,
la tristesa, en sentir-te, alça el seu cap de plom.
Amb tu marxen els arbres que propaguen el dia,
et segueixen, fidels, els herois més senzills,

els anònims humans que, en doll de germania,
són les fonts de la força voltada de perills.
La pàtria murmures en un dolç inventari:
comptes els sols i els rius, les aus i les cançons,
del nocturn firmament el brillant bestiar,
l'alta geografia de núvols i falcons;
llargament amanyagues les muntanyes maternes,
ets pastor d'esperança entre immòbils ramats,
i com un foc vestit de boira i de lluernes
davalles a abraçar les captives ciutats.
Entre llàgrima i pedra, qui no et nega t'invoca.
En la nit dels vivents, dins l'espera dels morts,
tu ja sembres els himnes a l'adormida boca
dels somnis militants, les fraternes cohorts.
Tu ja escoltes la sang que l'aurora reforça,
sentinella que puja cap a fruits i ramells;
ja toques i sorprens, sota la negra escorça,
el cos primaveral armat de verds dardells.
Però no dormiràs sense espines d'alerta,
vastament ajagut de cims a litorals,
fins que en un altre juny de la pàtria lliberta
no ressoni en la terra l'antic bon cop de falç...

18-IV-54